

SKUPŠTINA CRNE GORE

Predsjedniku

Gospodinu Ivanu Brajoviću

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	22. X	20 12	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/13-222		
VEZA:			
EPA:			
SKRAĆENICA:	PRILOG:		

POSLANIČKI KLUB

81000 Podgorica
Bulevar Sv. Petra Cetinjskog 10

tel: 020/ 242 161

faks: 020/ 247 572

e-mail: klub.dps@skupština.me

Broj: _____

Datum, _____

Na osnovu člana 187 Poslovnika Skupštine Crne Gore, ministarki ekonomije, gospođi Dragici Sekulić, postavljam sljedeće

POSLANIČKO PITANJE:

Nedavno je počela II faza projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori-dodatno finansiranje-MEEP AF“ koja treba da obuhvati 18 zdravstvenih objekata sa budžetom od 6 miliona eura.

Interesuje me koji su bili efekti I faze istog projekta?

Šta Vlada planira ovim novim projektom i šta građani Crne Gore mogu da očekuju?

OBRAZLOŽENJE:

Uobičajeno je da se prije i poslije dobro strukturiranog projekta sprovode određene aktivnosti, kao što su monitoring i evaluacija, koje daju određene pokazatelje. Ovakav tip projekta treba da pokaže da su aktivnosti na primjeni mjera energetske efikasnosti u zdravstvenim ustanovama uticale prevashodno na povećanje komfora neposrednih korisnika u tim objektima.

U odgovoru očekujem konkretne podatke o tome koliko je objekata završeno, kolike su bile uštede energije, koji su bili finansijski efekti ušteda, kao i

kvantifikovani efekti u cilju zaštite životne sredine izraženim kroz smanjenje emisije CO2.

Takođe u odgovoru očekujem da nas upoznate da li Ministarstvo preduzima aktivnosti koje će direktno poboljšati komfor građana u njihovim domaćinstvima, smanjiti potrošnju energije, s obzirom da benefite prethodnog projekta osjećaju posredno boravkom u javnim objektima.

Odgovor tražim i u pisanoj formi.

POSLANICA

mr Sanja Pavićević

Crna Gora
Ministarstvo ekonomije

CRNA GORA SKUPŠTINA CRNE GORE	
PRIMLJENO:	5. XII 2018. GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-61-2/18-222/2
VEZA:	
EPA:	
SKRAĆENICA:	PRILOG

Broj: 310-1276/2018-2
Podgorica, 01.11.2018. godine

SKUPŠTINA CRNE GORE
g-din Aleksandar Jovičević, generalni sekretar

Predmet: Odgovor na poslaničko pitanje poslanika mr Sanje Pavičević

Poslanica Skupštine Crne Gore mr Sanja Pavičević postavila je Ministarstvu ekonomije sljedeće

POSLANIČKO PITANJE

„Nedavno je počela II faza projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori – dodatno finansiranje – MEEP AF“ koja treba da obuhvati 18 zdravstvenih objekata sa budžetom od 6 miliona Evra. Interesuje me koji su bili efekti I faze istog projekta?
Šta Vlada planira ovim novim projektom i šta građani Crne Gore mogu da očekuju? “

Na postavljeno pitanje Ministarstvo ekonomije daje sledeći

ODGOVOR

Projekat “Energetska efikasnost u Crnoj Gori – dodatno finansiranje” je nastavak projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori“ koji je realizovan u periodu od februara 2009. do decembra 2014. godine. Tokom realizacije I faze implementirane su mjere energetske efikasnosti na 8 obrazovnih ustanova, studentskim domom i 6 zdravstvenih objekata. Ukupna vrijednost projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori“ je 6,5 miliona eura. Projekat je realizovan u saradnji sa Međunarodnom bankom za obnovu i razvoj (IBRD).

Na osnovu dobrih rezultata Projekat “Energetska efikasnost u Crnoj Gori“, nastavili smo sa II fazom istog projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori – dodatno finansiranje“. Nastavak projekta je realizovan po osnovu zajma Međunarodne banke za obnovu i razvoj (IBRD) u iznosu od 5 miliona €, i trajao je u periodu mart 2014 - mart 2018. godine. U realizaciji projekta učestvovali su Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo zdravlja. Ministarstvo ekonomije je bilo odgovorano za koordinaciju projekta i obezbjeđivanje podrške Ministarstvu zdravlja, dok je Ministarstvo zdravlja bilo odgovorno za implementaciju mjera energetske efikasnosti u zdravstvenim ustanovama.

Tokom implementacije projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori – dodatno finansiranje“ unaprijeđene su energetske karakteristike 10 zdravstvenih ustanova i to Klinički centar Crne

Gore, dvije opšte bolnice: „Danilo I“ na Cetinju i bolnica u Kotoru, pet domova zdravlja: Cetinje, Kotor, Nikšić, Kolašin i Andrijevica i dvije zdravstvene stanice: Murino i Petnjica. Ukupna vrijednost izvedenih radova iznosi 4.364.902,87 eura.

Na objektima su se, u skladu sa stanjem na objektu i stručnim nalazima, sprovodile sledeće mjere energetske efikasnosti: ugradnja termoizolacije fasada, isporuka i ugradnja energetski efikasne fasadne stolarije, termoizolacija krova, isporuka i ugradnja energetski efikasnih izvora toplote (kotlova), rekonstrukcija sistema za grijanje, isporuka i ugradnja sistema za solarno grijanje sanitarne tople vode i sl.

U cilju verifikacije ostvarenih rezultata implementacije projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori – dodatno finansiranje“ sprovedeni su tehnički i socijalni monitoring i evaluacija, prije i nakon sprovedenih mjera na unapređenju energetske efikasnosti objekata.

Verifikovani (izmjereni) rezultati primjene mjera EE u 7 zdravstvenih ustanova, na kojima su radovi završeni do 2017 godine, su:

- godišnja ušteda u potrošnji energenata je 1.572.360 kWh,
- procijenjena godišnja finansijska ušteda iznosi 160.853 eura,
- u zavisnosti od energetskih karakteristika objekta, uštede u potrošnji energenata se kreću do 35,74%,
- period povrata investicije se kreće od 7,9 do 18,1 godinu,
- godišnje smanjenje emisije CO2 iznosi 566.505 kg.

Pored nesumnjivih tehničkih i finansijskih rezultata projekta, moramo istaći da su značajno popravljani uslovi komfora u objektima. S tim u vezi sproveden je socijalni monitoring i evaluacija nivoa komfora, koji je pokazao da su aktivnosti na primjeni mjera energetske efikasnosti u zdravstvenim ustanovama, značajno uticale na povećanje zadovoljstva korisnika objekata unutrašnjim komforom (91% korisnika je izrazio zadovoljstvo nivoom komfora u objektima).

Kako bi se nastavile aktivnosti na primjeni mjera energetske efikasnosti u ostalim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori, a polazeći od višestrukih pozitivnih rezultata implementacije projekta, Vlada Crne Gore je potpisala novi Ugovor o zajmu sa IBRD-om za implementaciju druge faze projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori“. Vrijednost projekta je 6 miliona eura, a sredstva će biti upotrijebljena za primjenu mjera EE u 18 zdravstvenih ustanova i kreiranje održivog sistema finansiranja projekata energetske efikasnosti u javnom sektoru. Održivi sistem finansiranja omogućiće da se radovi na primjeni mjera energetske efikasnosti u drugim objektima finansiraju iz ušteda koje su ostvaruju u adaptiranim objektima. Ugovor o kreditu za realizaciju projekta je potpisan 2. jula 2018. godine. Na izbor objekata na kojima će se sprovoditi mjere energetske efikasnosti pored potencijala za uštede, imaće i ravnomjerna regionalna zastupljenost objekata.

Pored projekta „Energetska efikasnost u Crnoj Gori – dodatno finansiranje“, Ministarstvo ekonomije uspješno realizuje i projekat „Program energetske efikasnosti u javnim zgradama (EPPB)“. Ovaj projekat se realizuje, u dvije faze, po osnovu ugovora o kreditu i finansijskom doprinosu, potpisanih sa Njemačkom razvojnom bankom.

Prva faza ovog projekta je počela januara 2012 i trajala je do kraja 2015, u okviru koje je izvršena rekonstrukcija i adaptacija 20 osnovnih i srednjih škola i jednog studentskog doma, sa ciljem unaprijeđenja energetske efikasnosti i poboljšanja uslova za boravak i rad korisnika. Ukupna vrijednost uloženi sredstava u objekte iz faze I, uključujući i konsultantske usluge je iznosila 15.205.907,63 eura, pri čemu su nedostajuća sredstva obezbijeđena iz kredita za fazu II.

Drugom fazom "Programa energetske efikasnosti u javnim zgradama obuhvaćena je primjena mjera energetske efikasnosti u odabranim obrazovnim i socijalnim ustanovama i administrativnim objektima. Implementacija druge faze je počela u januaru 2015. godine, dok je završetak planiran za kraj 2020.godine. U okviru druge faze planirana je rekonstrukcija i adaptacija 16 obrazovnih ustanova u nadležnosti Ministarstva prosvjete, dvije socijalne ustanove u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja i četiri administrativna objekta u nadležnosti Uprave za imovinu, a sve u zavisnosti od raspoloživih sredstava. Do sada je izvršena rekonstrukcija i adaptacija na 7 obrazovnih ustanova pri čemu je ukupna vrijednost izvedenih radova iznosila 5.681.624,13 eura. Trenutno se izvode radovi na primjeni mjera energetske efikasnosti na pet obrazovnih ustanova: Gimnazija "Slobodan Škerović", Podgorica, Osnovna škola "Aleksa Bećo Đilas" i Srednja škola "Vuksan Đukić", Centar za obrazovanje i osposobljavanje "1. jun" (objekat škole i internata) Podgorica, Zavod za školovanje i profesionalnu rehabilitaciju djece i omladine (Podgorica) i JU Zavod "Komanski most. Ukupna vrijenost ugovorenih radova koji se izvode je 5,5 miliona evra.

Za objekte, u kojima su izvedeni radovi u cilju primjene mjera energetske efikasnosti, izvršena je analiza rezultata. Prema navedenoj analizi, smanjene su energetske potrebe objekata u iznosu od 60,74% na osnovu kojih su ostvarene uštede u energiji iznose 12.964.537 kWh. Period povrata investicije je u prosjeku 10,7 godina, dok je za četiri objekta period povrata veći od 20 godina. Smanjenje emisije CO2 iznosi 4.667.

Sagledavajući ukupno, kroz ova dva projekta rekonstruisano je ukupno 16 zdravstvenih, 35 obrazovnih objekata i jedan studentski dom.

U cilju poboljšanja komfora građana u njihovim domovima, Ministarstvo ekonomije je pokrenulo projekat "Energetski efikasan dom". Kroz ovaj projekat građani mogu da apliciraju za beskatatne kredite u iznosu do 8.000 eura, sa periodom povraćaja do 6 godina. Troškove kamate i obrade kredita snosi Ministarstvo ekonomije, dok građani vraćaju samo glavnicu kredita. Navedene kredite građani namjenski koriste u cilju implementacije sledećih mjera energetske efikasnosti u svojim domovima: isporuka i ugradnja energetski efikasnih izvora toplote (tzv. peći na pelet i briket), termoizolacija fasada i energetski efikasna fasadna stolarija. Ovaj projekat je svojevrsan nastavak projekta Energy wood, tokom koga je Ministarstvo ekonomije obezbijedilo beskatatne kredite za instalaciju 1.048 peći na pelet i briket širom Crne Gore, a dominantno na sjeveru Crne Gore. Građani mogu aplicirati za beskatatne kredite preko sledećih banaka: Atlas, Prva banka i Lovćen banka. Kompanije koje su prošle kvalifikacioni proces su: Veneta plamen, Mikromont, Roaming Montenegro, Home system i Plam inženjering. Više informacija o procesu aplikacije i realizacije projekta građani mogu dobiti preko web sajta Ministarstva ekonomije.

MINISTARKA

Dragica Sekulić

